

Kapitola 6

Jean-Luc

14:23

Jakmile se začneme od stánků vzdalovat, začnu mít trochu špatné svědomí, jak jsem se k Sereně před chvilkou choval. Chtěl bych jí sice strašně moc ukázat opravdovou Paříž, ale zároveň je to její výlet a možná bych jí neměl překážet. Jenže po tom, co jsem vyfotil ten pár se psem, který byl téměř tak velký jako oni, a obrátil se zpátky, něco se přihodilo. Zavolał jsem na Serenu, abych jí tu fotku ukázal, ale nevnímala mě, protože se bavila s nějakým Američanem.

Teď když se otočím, abych se jí omluvil, je zase pryč. Schází po kamenných schodech dolů na nábřeží, a tak ji následuju.

Míří ke kiosku, v němž se prodávají lístky na vyhlídkové plavby lodí, co se plazí nahoru a dolů po Seině. Zastaví se pod schody, a když ji doženu, ukáže prstem k lodím. „Musíš si udělat rezervaci předem, nebo si stačí ty lístky koupit těsně před vyplutím?“ zeptá se.

„Klidně těsně před, když nejsou plný,“ odpovím jí, právě když z kabelky vytahuje zmačkanou kuličku papíru,

kteřá vypadá, že patří spíš do odpadkáče. („Odpadkáče“? Vážně? *Mon dieu*, už dokonce začínám jako Američan přemjšlet!) Pokusí se ho narovnat a uhladit, zvedne oči ke kiosku s lístky a potom je zase sklopí k itineráři. Vzápětí mi ho strčí před obličej.

„Projížděj ty lodě kolem všech těchhle míst?“

Rychle papír přelétnu očima. „Kolem většiny jo.“

Šťastně si oddychne. „Takže když si koupíme lístky, mohli bysme odškrtnout většinu míst, který jsem chtěla vidět...“

Zadívám se na řeku a na tu šedou stěnu, která nad ní visí. Je to, jako by k zemi spadl ohromný kus zamračeného nebe. Kolik toho asi tak uvidí? Ale to už kráčí ke kiosku, takže... Nejspíš mě čeká vyhlídková plavba.

Uvnitř pozdraví pokladní za pultem. „*Bonjourno!* Počkat, ne ne – to je italsky. Chci říct: *Bonjour!*“ Na skle vidím odraz jejího rozpačitého výrazu a za ním zakaboněnou pokladní. Mračí se, protože se Serena spletla, nebo protože má na sobě santovskou čepici a svetr se sobem? Hádám, že si tenhle úbor nezvolila dobrovolně, ale že jí ho vnutil nadřizený, nejspíš kvůli turistům z Ameriky a Anglie, aby si o Vánocích přišli víc jako doma.

Serena už vyčerpala veškerou svou znalost francouzštiny, takže teď ukazuje dva vztyčené prsty, k tomu opakuje slovo „lístky“ a přitom se usilovně pokouší přenést svůj přízvuk na opačnou stranu Atlantiku. Když se na displeji rozsvítí cena, předá té ženě nějaká eura. Už už se chystám zopakovat svou dřívější otázku, jestli si myslí, že si takhle z lodi Paříž vážně užije a taky jestli má rentgenové brýle,

díky nimž uvidí skrz mlhu, ale neudělám to, protože v ten moment poděkuje prodavačce za lístky a udělá to s ryzí upřímností. A tak místo toho zase vyfotím ten její dychtivý výraz – je nadšená už jen proto, že tu je. A na palubě bude určitě spousta lidí, což by zaručeně přispěje ke spokojenosti monsieur Deschampse, takže to možná nebude ten nejhorší možný scénář, který mohl nastat.

Když se Serena odvrátí od kasy, strčí si lístky do tašky a společně zamíříme ven. „Tak teď už víme, co budeme dělat v půl čtvrtý,“ prohlásí. „Protože jsme podle všeho právě propásli loď odplouvající v půl třetí.“

Podle hodinek máme přesně padesát sedm minut. Chystám se Sereny zeptat, co by ráda dělala, ale z toho, jak na mě kouká, mi dojde, že už nějaký plán má.

„Můžeme – prosím! – mezitím konečně skočit do Shakespeare and Company?“

„Musím říct...“ směje se Serena, zrovna když procházíme kolem bistra na rue de la Bûcherie, „že celkem obdivuju, jak je ta vaše země oddaná kouření.“

Ukáže k hostům obědvajícím na zahrádce na chodníku. Některé tváře jsou osvětlené křiklavě rudou září venkovních ohřívacích lamp. Na stolech před nimi leží prázdné talíře, v jedné ruce svírají poloprázdnou skleničku vína, v druhé cigaretu. Chtěl bych je vyfotit, ale z jejich vážných výrazů jde velice „francouzským“ způsobem docela strach – dokonce i na mě to tak působí.

Mineme bistro a spatříme před sebou tmavě zelenou fasádu Shakespeare and Company. Serena se zastaví, aby si ji vyfotila.

„Tehle podnik je přibližně sto let starý, mám pravdu?“

„Jo i ne,“ odpovím, když vcházíme dovnitř. Ve srovnání s venkovním chladem je v obchodě příjemně teplo, ale z toho zatuchlého zápachu starých knih se mi v prvním okamžiku zvedne žaludek. „Původní Shakespeare and Company stál v šestém arrondissementu, ale během okupace za druhé světové války ho museli zavřít. Tehle obchod otevřeli v padesátých letech a mám dojem, že se původně jmenoval jinak. Asi chtěli vzdát tomu původnímu hold.“

Pro tohle místo jsem měl vždycky slabost. Víím, že některým lidem vadí, jak je to tady stísněné, a rozčiluje je, jak člověk neustále vráží do druhých, ale mně to přijde jako přijatelná cena za to, jaké je tu ticho. Je tu takový klid, že spíš než jako v obchodě si tu připadám jako v knihovně.

Do chvíle, než dovnitř v oranžových teniskách přidupe Serena. Následuju ji. „Hledáš něco konkrétního?“ zeptám se. Přikývne. „To jsi nenašla knihkupectví na letišti?“

„Jenže já to musím sehnat tady.“

Vyrazíme do prvního patra po schodech, po kterých právě schází dolů pár ve středních letech, a abych se jim vyhnul, musím se přitisknout ke stěně. Nahoře Serena zamíří rovnou do oddělení poezie, které lemuje tři ze čtyř zdí kolem ústí schodiště.

Nechám ji tam a vydám se k jediné stěně bez knih, na které visí nástěnka pokrytá útržky papíru, pohledy a lepicími papírky. Na úzké policičce stojí cedule s anglickým ná-

pisem „Pro srdce osamělá a ta, co se minula“, dál jsou na ní tužky, fixy, izolepa a připínáčky – to všechno pro kohokoli, kdo by rád... co vlastně? Vyznal jen tak do prázdna lásku? Ukázal ostatním zákazníkům, jak moc ho bolí srdce?

O krok přistoupím a dám se do pročítání vzkazů. Na nástěnce jsou připnuté bez ladu a skladu, místy se překrývají... jsou to city soupeřící o prostor.

Christina: Se vzděláním jsem začala moc pozdě...

Krváci mi srdce, Mary...

Danielle: Tvůj úsměv mi zachránil život...

Schovává se tam dokonce i celá báseň, a když si všimnu verše, který zní „nemyslím na tebe ze strachu, že své vzpomínky vyčerpám“, zkontroluju, jestli se nikdo nekouká a zda mám vypnutý blesk – kolem je totiž spousta cedulí s nápisem „Žádné focení“ –, a potom celou nástěnku párkrát potají vyfotím, protože bych si ji později moc rád přečetl.

Otočím se zpátky na Serenu, a vtom za sebou tu stěnu s nástěnkou doslova ucítím a vybavím si jednu ze svých posledních návštěv, kdy tu se mnou byla i Martine a minimálně půl hodiny si tu ty vzkazy četla. Tehdy jsme měli jeden druhého, takže jsem nechápal, proč ji tolik zajímají trable a smutky ostatních, ale tvrdila, že jí to přijde kouzelný. „Je to celý tak strašně romantický...“

Přemýšlím, jestli se sem po našem rozchodu náhodou nevrátila a taky tu nenechala vzkaz. Vzkaz pro mě.

Kdybych tu dál stál, určitě bych ho začal hledat, takže Sereně radši oznámím, že se jdu podívat dolů.

Když si prohlídnu úsek filozofie, otočím se a chci se vrátit nahoru, ale to už je v přízemí i Serena a právě knihkupci za něco děkuje. Nejspíš se ho ptala na tu knížku, pro kterou sem přišla. Vzápětí se vydá zpátky do oddělení poezie a já vyrazím za ní.

Natáhne se k horní polici, odsune stranou nějaké knížky a začne nadávat, protože právě rozvířila oblak prachu a ten se jí pozvolna usazuje na obličej. Zaksichtí se, zakašle a potom začne znovu studovat názvy titulů, a dokonce si při tom klekne na zem a po čtyřech a s obličejem téměř přilepeným ke hřbetům knih leze pomalu pozpátku.

„Nejdřív ses koukala na H až J a teď hledáš pod T... To neznáš autora, nebo co?“

„Jasně že znám, ale lidi jsou někdy dementi.“

Jak to spolu sakra souvisí? „Nechápu.“

Popoleze o dva krůčky dozadu, ke knihám, které už minula. Doufám, že dává pozor – před chvílíčko stačilo málo a spadla by ze schodů. „Lidi občas vracej knížky na špatný místo,“ vysvětluje mi. „Takže se jen pečlivě ujišťuju, že to tu určitě není.“

„Co jestli tu určitě není?“

Povzdychne si, napřímí se a posadí se na paty. Vlasy jí při tom hledání začaly lézt z gumičky a odstávají jí do všech stran jako vybuchující ohňostroj. „*Smrt přírodovědce*

od Seamuse Heaneyho. Doufala jsem, že by ji tu mohli mít.“

„A to ji neseženeš v New Yorku?“

„Nespíš jo, ale... kdybych ji sehnala tady, mělo by to zvláštní význam.“

„Jak to?“

Chystá se mi odpovědět, ale vtom očima zavadím o hodiny na stěně. Je 15:25...

„Ta loď!“ vyhrknu. „Za pět minut odplouvá!“

„Do háje...“ Serena se vyškrábe na nohy a společně popícháme z vyhřátého knihkupectví ven, kde se mi vánoční chlad zařízne do kůže jako obrovský nůž. Vyhrnu si límec kabátu přes bradu, popadnu Serenu za ruku a dám se do běhu.

Že se držíme za ruce, mi ovšem dojde teprve ve chvíli, když zahneme za roh na Quai de Montebello.

Po vyhlídkové lodi není nikde ani stopa. Ručičky na hodinkách ukazují 15:32. Přístaviště je prázdné, a přestože za dvě minuty nemohla odplout daleko, už ji podle všeho stihl spolknout závoj mlhy. Jsem málem rozčilený, že si dovolila vyplout načas. Serena mi sevře prsty ještě pevněji, ale já se jí nedokážu podívat do očí. Nechci v nich vidět, jak moc je zklamaná.

Když se k tomu konečně odhodlám, pozoruje Seinu a na řasách se jí třpytí krystalky slz. Zaškube mi v prstech a ze všech sil vzdoruju nutkání sáhnout pro foťák. Ať už je ta chvílka sebekrásnější, je mi jasné, že uzurpovat si právě teď všechen její smutek pro sebe by bylo dost za hranou.

„Promiň, že jsme to nestihli,“ řeknu jí.

Zahledí se do země a popotáhne. „Nejde jen o to... taky mě mrzí, že jsem nenašla tu knížku.“

„Říkalas, že se dá sehnat i v New Yorku, ne?“

Nechá tašku spadnout na zem a prohrábne si rukama vlasy, přičemž si je rozcuchá ještě víc, jestli je to vůbec možné. „O to ale nejde. Byla to tátova oblíbená sbírka básní, a řekl mi, že když ji celou starou a opotřebovanou objevil tady, v Shakespeare and Company, neodolal a musel ji mámě koupit. A máma mi vždycky říkala, že těm básním sice nikdy nerozuměla, ale přesto tu knížku moc milovala, protože pro tátu tolik znamenala...“ Hlas jí přeskočí a zatne zuby, aby se nerozplakala. „Je to výjimečná knížka. A nevím, jak se to stalo, ale... před pár lety si máma uvědomila, že ji ztratila. Myslela jsem, že kdybych jí dokázala sehnat náhradu...“

Dám jí čas tu větu dokončit, ale jen zakroučí hlavou, jako by žádné pokračování neměla.

„Možná by tvoje máma náhradní ani nechtěla. Možná by vypadala stejně, ale v nové knížce staré vzpomínky nenajde... Ty už jí dal tvůj táta.“

Serena se na mě podívá nehybnými očima, jako by nechápala, co jí to říkám. Po chvílce začne souhlasně přikyvovat – ale než dokončí první kývnutí, vyhrknou jí z očí slzy. Dovedu ji k lavičce, posadím ji, potom se otočím a odběhnu zpátky pro její tašku. Položím ji mezi nás a taky si sednu.

„Táta umřel,“ vyrazí ze sebe. Přijde mi, jako by byla skoro v šoku, a napadne mě, jestli je to poprvé, co tahle slova řekla nahlas. „Lara ti o tom už určitě pověděla. Je to dva roky, co se vypravil do práce a domů se už nikdy nevrátil.“

Bouráčka... Kvůli tomu jsem vyrazila na tenhle výlet. Chtěla jsem, abysme si ho takhle všechny připomněly... To je totiž to, co mě celý ty roky trápí. Že přijde den, kdy po něm už možná nezůstane ani stopa, přestože jsem ho vídávala každyčkej den svýho života. Že to bude, jako by nikdy ani neexistoval.“

„Ale on existoval,“ povím jí. „Pamatuješ si ho.“

„To je právě to. Připadá mi... jako bych už začala zapomínat. Někdy se musím strašně moc soustředit, jen abych si vybavila jeho tvář. Je to, jako... jako by...“ ukáže prstem k řece. „Jako by mi hlavu zaplavila mlha a já ho přes ni nedokázala vidět jasně. Svýho vlastního tátu... V mých představách se z něj stal v podstatě duch. Duch, kterej pomalu mizí. To přece není fér, že se z tak ústřední postavy tvýho života stane jen mdlá vzpomínka.“

„Není to fér,“ souhlasím. Cosi v mém hlase mě muselo nejspíš prozradit, protože z jejího pohledu poznám, že tuší, že jí neříkám všechno. „O nikoho z rodičů jsem nepřišel, ale... děda, on má, ehm... má Alzheimerera. Když se se mnou máma vrátila do Francie, pomáhal jí mě vychovávat, ale teď už mě nepoznává... nepoznává nikoho. Bydlí s mámou, ale myslí si, že je to jeho sestra, a když přijedu domů na návštěvu, má mě za nějakýho kluka, kterýho si najali na úklid domu. Je to dost náročný. Když jsme si všimli před pár lety prvních příznaků, opravovali jsme ho – říkali jsme mu, že ne, že Delphine není jeho sestra, ale jeho dcera. A Jean-Luc jeho vnuk. Ale teď už je z toho moc rozrušený, když si to pokouší srovnat v hlavě, takže... takže to už prostě neřešíme.“

Serena na mě upře své lesknoucí se oči. „Takže to chápeš?“

Chápeš... Ani nemusí říkat co. „Chápu.“

„A on si tě ani trochu nepamatuje?“

„Někdy jo.“ Začíná mě štípat v očích a v krku mám, jako bych se právě pokusil spolknout tenisák.

Sklopím zrak k chodidlům a přemýšlím, co mě vede k tomu, že se týhle holce, kterou neznám ještě ani den, právě chystám prozradit něco, s čím jsem se nesvěřil ani Martine. „Občas si prohlíží starý fotky, a když sedím vedle něho a on narazí na fotku nás dvou, ukáže na mě a já poznám, že na krátkou chvíličku ví, kdo jsem. Ale je to vždycky jenom ta chvílička...“

„Prchavá vteřina.“

Přikývnu. „Děda už si svoje vzpomínky udržet nedokáže.“ Zvednu k ní oči. „Ale ty bys pro to měla udělat všechno, co je v tvých silách.“ Teď už tomu jejímu albu rozumím o trochu víc.

Potom se Serena nakloní a pevně mě obejmě. Do očí mě přitom píchají divoké pramínky jejích vlasů. Je to zvláštní pocit, nechat se takhle nečekaně a láskyplně zahrnout emocemi od někoho, koho jsem dneska podle všeho tolikrát rozčílil. Ale oběma nám to objetí nejspíš přijde vhod.

Jenže právě když začnu zvedat ruce, abych jí to oplatil, padne mi zrak na něco za jejími zády.

„Serenó,“ zašeptám. „Hele. Táhle je asi naše loď!“